TRANSPARENCY INTERNATIONAL SVERIGE

2012-01-26

Socialdepartementet

Betänkandet: På jakt efter den goda affären – analys och erfarenheter av den offentliga upphandlingen (SOU 2011:73)

(S2011/10312/RU)

Transparency International Sverige (TI Sverige) är en oberoende ideell organisation som tillsammans med ytterligare ett hundratal nationella avdelningar världen över ingår i det globala nätverket Transparency International.

TI Sveriges främsta fokus är att bedriva en bred informationsverksamhet och opinionsbildning för att sprida kunskap och öka medvetenheten om korruptionens skadliga verkningar och verka för ökad transparens i såväl offentlig som privat sektor.

TI Sverige vill med denna skrivelse föra fram synpunkter på Upphandlingsutredningens diskussion i avsnitt 4.18 Beloppsgränserna för direktupphandling. Utredningen anger där att man överväger att i sitt slutbetänkande föreslå att beloppsgränserna för direktupphandling höjs.

Utredningen redovisar och diskuterar ingående olika aspekter på frågan. Det finns dock en mycket viktig aspekt som enligt TI Sveriges uppfattning saknas. Det är vilken effekt en höjning av gränsen kan få för korruptionsrisken.

Offentlig upphandling är ett riskområde för illojala arbetsmetoder, intressekonflikter, favorisering och bestickning. Ett av målen med lagstiftning om offentlig upphandling är enligt kommissionen därför att motverka korruption (betänkandet s. 38 och 161).

Risken för påverkan vid direktupphandling är enligt Kammarkollegiet högre än normalt.

Kammarkollegiet anför följande i sin publikation "Att förebygga korruption i offentlig upphandling (2011)":

"Eftersom direktupphandling är ett mindre reglerat förfarande görs direktupphandlingen normalt inte av upphandlingsansvarig utan direkt av personal ute i organisationen.

Att direktupphandlingar utförs av personal som normalt inte gör upphandlingar i kombination med att det är ett förfarande utan krav på annonsering och konkurrensutsättning, innebär att det troligtvis är den del inom offentlig upphandling med störst risk för korruption. Trots att det ofta handlar om upphandlingar till ett relativt lågt värde. Om otillbörlig hänsyn tas i en direktupphandling riskerar detta att påverka kommande upphandlingar. En kontakt är etablerad och parterna vill kanske fortsätta kontraktsförhållandet utan att andra leverantörer ska ges möjlighet att konkurrera."

TI Sverige har samma uppfattning och anser att det är mycket angeläget att man vid en diskussion om gränsen för direktupphandling för in frågan om risken för korruption och andra oegentligheter. I det fortsatta arbetet bör utredningen alltså analysera och diskutera den frågan. Den avvägning av olika intressen som ska göras vid bestämmande av gränsen kan då, med en ny tung komponent, leda till en helt annan bedömning än den utredningen har gjort hittills.

Lars-Göran Engfeldt
Ordförande
Transparency International Sverige